

לעידוד וחיזוק הלימוד והחזרה
בספה"ק סיפורי מעשיות משנים קדמוניות
שסיפר רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א



מִדְּהִי אֶל דְּהִי

הַמְּשִׁיךְ שָׂאוֹל לְהוֹכִיחֵם, וּבִיּוֹתֵר מִכָּלֵם הָיָה מִתּוֹכָם עִם
אַבְנֵר שֶׁהָיָה גַם הוּא יֶלֶד רִצְיָנִי, אֲלָא שְׂאֲבָנֵר לֹא שָׁם לֵב
וְעַם רַבּוּי וּפְחוּי עִם שָׂאוֹל הֵחַל לְהִסְחֹף וּלְהֶאֱמִין
וּלְהַצְדִּיק אֶת טַעְנוֹתָיו.

וּמִנֵּם וְחֻכְמָתָם הֵחִלוּ בְּהִסְתָּה יוֹם-יוֹם נֶגֶד הַמַּלְמֵד
וְהַהֲנָהֵלָה כָּלָה. בְּשַׁעַת הַסְּדָרִים בָּהֶם שָׁנְנו הַחֲבָרִים אֶת
הַלְמוּד עִם הַחֲבָרוֹתָא, יָשְׁבוּ לָהֶם שָׂאוֹל וְאַבְנֵר וְכַעֲסוּ
וְדָבְרוּ נֶגֶד וְהִסְבִּירוּ בְּשִׁבְעָה מְשִׁבֵּי טַעַם מְדוּעַ הֵם
צוֹדְקִים וְהָאֱמַת עִמָּהֶם.

יִדְעוּתֵיהֶם הָרַבּוֹת יָרְדוּ מִטָּה מִטָּה, צִיּוּנֵיהֶם פָּחְתוּ
וּפָחְתוּ, עַד אֲשֶׁר אֶחָד הַפְּעָמִים קָבַל שָׂאוֹל הַמַּצְלֵחַ
לְשַׁעֲבֵר צִיּוֹן 40% (!) מֵה שְׁמַעוֹלָם לֹא הָיָה לַפְּנֵי כּוֹ.
הַיְלָדִים הִתְרַחֲקוּ מֵהֶם וְהִבִּינוּ שֶׁהֵם נִסְחָפוּ לְחֻכְמֹת
מִתְרוֹת וּשְׁקָרִיוֹת. הַמַּלְמֵד לַעֲמָתָם נָסָה בְּדַרְכֵי נַעַם
לְהַסְבִּיר לָהֶם שֵׁישׁ בִּידֵיהֶם לְחֹזֵר בָּהֶם, וּלְהַתְחִיל דָּף
חֲדָשׁ. דְּבָרֵי חֶסֶד דָּרָךְ-אֶרֶץ נִשְׁמַע מֵהֶם מִסְפָּר פְּעָמִים
בְּשָׁפָה מְחֻצֶּפֶת וּמִתְלוֹנְנֶת.

שְׁנֵי הַיְלָדִים שֶׁבָּעֵבֶר הָיוּ חֻכְמִים וְלִמְדָנִים נִהְפְּכוּ
בְּחֻדָּשִׁים אַחֲרוֹנִים לֹלֵא רִצְוִיִּים בֵּין הַחֲבָרִים, וְאֵף בְּבֵית
הַכִּנְסַת הַשְּׂכוּנָתִי כָּבֵר הֵחִלוּ לִרְאוֹת שְׂבוֹר שָׁאִין בּוֹ תוֹרָה,
נְחָשִׁים וְעִקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ.

הַחֻכָּם מִנְצֵל אֶת עֵתוֹתָיו לְדַבֵּר עִם כָּל מַכְרִיו וּלְנִסּוֹת
לְהוֹכִיחַ לָהֶם שָׁאִין מִלֵּךְ בְּעוֹלָם כָּלָל.

נָשׁוּב אֶל שָׂאוֹל הַחֻכָּם וְהַלְמָדוֹ שֶׁהָיָה מְקַבֵּל בֵּין כָּל יְלָדֵי
הַכֶּתֶה. הַמַּלְמֵד קָרָא בְּהַפְסָקָה לְשָׂאוֹל וְשָׁח עִמּוֹ בַּפֶּנֶה
אוֹדוֹת מִסְפָּר עֲנִינִים הָרְאוּיִים לְשִׁפּוֹר.

שָׂאוֹל שָׁב מִהַשְׁיָחָה בְּעִינָיִם פְּגוּעוֹת: "הַמַּלְמֵד לֹא יֹאמַר
לִי מָה יֶלֶד בְּכֶתֶה ח' צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת! אֲנִי יוֹדַע טוֹב-טוֹב אֵיךְ
לְנַהֵג. אֲנִי לֹא יֶלֶד קָטָן. עוֹד מַעֲט כָּבֵר יֵשׁ לִי בַר מִצּוּהָ.
מָה הוּא חוֹשֵׁב לַעֲצֹמוֹ?..."

אֵט אֵט הֵחַל שָׂאוֹל לְסַפֵּר עִם חֲבָרָיו אוֹדוֹת הַמַּלְמֵד
שֶׁאִינוּ טוֹב וְאִינוּ רְאוּי וְאִינוּ יוֹדַע כָּלָל לְהִיּוֹת מַלְמֵד וְאִינוּ
יוֹדַע 'לְחַנֵּךְ' וְ'לְלַמֵּד'... כֵּךְ גַּם דָּבָר נֶגֶד כָּל הַנְּהַלֵּת הַחִידָר,
הַמְּנַהֵל. הַמְּשַׁגִּיחַ. כְּאֲשֶׁר מִפּיו יוֹצְאִים תְּלוּנוֹת קִשּׁוֹת
וּטַעְנוֹת עֲצוּמוֹת יוֹמָם וּלְיָלָה. אֵף עַל דְּבָרִים טוֹבִים
שֶׁבָּעֵבֶר הָיָה נִהְנֶה מֵהֶם הֵחַל לְדַבֵּר נֶגֶדָם וּלְהִסִּית אֶת
כָּלֵם, כְּגוֹן עַל הַמַּתְמִידִים וְחֻלְקַת הַפְּרָסִים...

יְלָדֵי הַכֶּתֶה לֹא נִסְחָפוּ. בְּרִישׁ גָּלִי טַעֲנוּ: "שָׂאוֹל, מָה לָּךְ
לומר דְּבָרִים כָּאלֵה. הַמַּלְמֵד שָׁלָנוּ הוּא טוֹב וּמִיָּחָד, מוֹסֵר
אֶת עֲצֻמוֹ לְהַסְבִּיר וּלְהַנְגִּישׁ אֶת הַלְמוּד בְּאֶפֶן הַטוֹב
בִּיּוֹתֵר. אֵף הַמְּנַהֵל עוֹשֶׂה לִילוֹת כְּמִים לִרְאוֹת שֶׁהַכָּל
מִתְקַדֵּם עַל הַצַּד הַטוֹב בִּיּוֹתֵר וְיְלָדִים מִתְעַלִּים בְּלִמּוּד
וּבִירְאוֹת שְׂמִים".



ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה ט' - מחכם ותם (6)

תדע מה שאני אומר. דעתי, שבהכרח
הדבר מובן ומברר, שאין מלך בעולם כלל,
וכל העולם טועים בשטות הזה, שסוברים,
שיש מלך.

וראה והבן, איך אפשר זאת, שכל בני
העולם ימסרו עצמן לסמך על איש אחד,
שהוא המלך? בודאי אין מלך בעולם כלל.
השיב החכם השליח הנ"ל: הלא אני הבאתי
לך אגרת מהמלך! שאל אותו החכם
הראשון הנ"ל. האתה בעצמך קבלת האגרת
מיד המלך בעצמו ממש? השיב לו: לאו, רק
איש אחר נתן בידי האגרת בשם המלך.

ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שדברי
כנים, כי אין מלך כלל.

ותזר ושאל אותו: תאמר לי; הלא אתה מן
העיר מלוכה ומגדל שם מימיה, הגידה לי:
הראית מימיה את המלך? השיב לו: לאו (כי
באמת כן הדבר, שלא כל אחד ואחד זוכה לראות את
המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעתים רחוקות מאד).
ענה החכם הראשון ואמר: עתה ראה גם
ראה, שדברי ברוכים ומבררים שבודאי אין

והחכם הנ"ל, כשבא אליו האגרת מהמלך,
כנ"ל, השיב להחכם שהביאה: המתן ולין
פה, ונדבר ונתישב. לערב עשה עבורו
סעדה גדולה.

בתוך סעדתי נתחכם החכם בחכמתו
ופילוסופיה שלו, וענה ואמר: מה זאת,
שהמלך כזה ישלח אחרי, עבור שפל ברך
כמוני, ומה אני, שהמלך ישלח אחרי?! הלא
מלך כזה שיש לו ממשלה וגדלה כזו, ואני
שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה, ואיך
יתישב זאת בדעת, שמלך כזה ישלח עבור
שפל כמוני?

אם אמר בשביל חכמתי, מה אני כנגד
המלך? וכי אין להמלך חכמים? וגם המלך
בעצמו בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה,
שהמלך ישלח עבורי? וישתומם על זה מאד
מאד.

ענה ואמר זה החכם (הינו החכם הראשון, שהוא
חברו של התם, כי כל זה הפל מדבריו של אותו החכם
הראשון חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיה
עצמו מאד כנ"ל ענה בעצמו דברים אלו ואמר להחכם
השליח):

מֶלֶךְ כָּלֵל, כִּי הֵלֵא אֶפְלוּ אֶתָּה לֹא רָאִיתָ אֶת
הַמֶּלֶךְ מֵעוֹלָם.

שוב שאל הַחֲכָם הַשְּׁלִיחַ: אִם כֵּן מִי מִנְהִיג
הַמְּדִינָה? הַשִּׁיב הַחֲכָם הָרִאשׁוֹן: זֹאת אֲנִי
אֶסְפֹּר לָךְ הַבֵּרוּר, כִּי מִמֶּנִּי תִשָּׂאֵל, כִּי אֲנִי בָקִי
בָּזֶה, כִּי הָיִיתִי מְשׁוּטָט בַּמְּדִינוֹת, וְהָיִיתִי
בַּמְּדִינַת אִיטָלְיָה, וְכָךְ הַמִּנְהֵג, שֵׁשׁ שָׁבָעִים
שָׁרִי יוֹעֲצִים (שְׁקוֹרִין רֹאשֵׁי־רִין), וְהֵם עוֹלָיִם
וּמִנְהִיגִים הַמְּדִינָה זְמַן מִיחָד, וְעַם זֶה
הַשְּׁרָרוֹת חוֹלְקִין עֲצָמָן כָּל בְּנֵי־הַמְּדִינָה בָּזֶה
אַחֵר זֶה.

וְהַתְּחִילוּ דִּבְרֵי לִכְנֹס בְּאֲזֵנֵי הַחֲכָם
הַשְּׁלִיחַ, עַד שֶׁהִסְכִּימוּ וּגְזְרוּ, שֶׁבִּנְדָאֵי אֵין
מֶלֶךְ בְּעוֹלָם כָּלֵל.

שוב ענה הַחֲכָם הָרִאשׁוֹן: הִמָּתֵן עַד הַבֹּקֶר,
אֲבָרָר לָךְ עוֹד בְּבִירוֹר אַחֵר בִּירוֹר, שֶׁאֵין מֶלֶךְ
בְּעוֹלָם כָּלֵל. וַיִּשְׁכֵּם הַחֲכָם הָרִאשׁוֹן בַּבֹּקֶר
(הַחֲכָם, שֶׁהוּא חֲבֵרוֹ שֶׁל הַתָּם אָנוּ קוֹרְאִים אוֹתוֹ תַּמִּיד
בְּשֵׁם הַחֲכָם הָרִאשׁוֹן), וְהִקְיץ אֶת חֲבֵרוֹ הַחֲכָם
הַשְּׁלִיחַ וְאָמַר לוֹ: בּוֹא עִמִּי אֶל הַחוּץ, וְאַרְאֶךָ
הַדָּבָר בְּבִירוֹר, אֵיךְ הָעוֹלָם כָּלוּ בְּטָעוֹת,
וּבִאֲמַת אֵין מֶלֶךְ כָּלֵל, וְכָלֵם בְּטָעוֹת גָּדוֹל.

וְהִלְכוּ בַּשּׁוּק, וְרָאוּ אִישׁ־חֵיל אֶחָד, וְתַפְסוּ
אוֹתוֹ וְשִׂאֲלוּ אוֹתוֹ: לְמִי אֶתָּה עוֹבֵד? הַשִּׁיב:
אֶת הַמֶּלֶךְ. (שִׂאֲלוּ אוֹתוֹ: הֲרָאִיתָ אֶת הַמֶּלֶךְ

מִיָּמֶיךָ? לֹאוּ. עָנָה וְאָמַר: רְאֵה, הֵיִשׁ שְׁטוֹת
כָּזֶה?!

שוב הלכו אֶל אֶדוֹן אֶחָד מִן הַחֵיל, וְנִכְנְסוּ
עִמּוֹ בַּדְּבָרִים, עַד שֶׁשִּׂאֲלוּהוּ: לְמִי אֶתָּה
עוֹבֵד? אֶת הַמֶּלֶךְ. הֲרָאִיתָ אֶת הַמֶּלֶךְ? לֹאוּ.
עָנָה וְאָמַר: עֲתָה רְאֵה בְּעֵינַיָּךְ, שֶׁהַדָּבָר
מְבָרָר, שֶׁכָּלֵם טוֹעִים, וְאֵין מֶלֶךְ כָּלֵל בְּעוֹלָם.
וְנִסְכֵּם בִּינֵיהֶם הַדָּבָר, שֶׁאֵין מֶלֶךְ כָּלֵל.

ענה הַחֲכָם וְאָמַר עוֹד: בּוֹא וְנִסֶּע וְנִלְךָ
בְּעוֹלָם, וְאַרְאֶךָ עוֹד אֵיךְ כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ
בְּטָעוֹתִים גָּדוֹלִים, וְהָיוּ הוֹלְכִים וְנוֹסְעִים
בְּעוֹלָם, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁבָּאוּ, מִצָּאוּ אֶת הָעוֹלָם
בְּטָעוֹת.

וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ הַנִּלְנֵל נַעֲשֶׂה אֲצִלָּם לְמַשָּׁל,
וּבְכָל מְקוֹם שֶׁמִּצָּאוּ הָעוֹלָם בְּטָעוֹת, לְקַחוּ
אֶת הַמֶּלֶךְ לְמַשָּׁל: כִּמוֹ שֶׁזֶה אֲמַת, שֵׁשׁ מֶלֶךְ,
כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה.

וְהָיוּ הוֹלְכִים וְנוֹסְעִים עַד שֶׁכָּלָה מָה
שֶׁבִּידָם, וְהַתְּחִילוּ לְמַכּוֹר סוֹס אֶחָד וְאַחֲרֵכֶּךָ
הַשֵּׁנִי, עַד שֶׁמָּכְרוּ כָּלֵם, עַד שֶׁהִכְרִחוּ לִילֶךְ
רִגְלִי, וְתַמִּיד הָיוּ חוֹקְרִים הָעוֹלָם, וּמִצָּאוּ
שֶׁהָעוֹלָם בְּטָעוֹת.

וַנַּעֲשׂוּ עֲנִיִּים הוֹלְכֵי רִגְלִי, וְנִסְתַּלַּק
חֲשִׁיבוֹתָם, וְלֹא הָיוּ נַחֲשָׁבִים כָּלֵל, כִּי לֹא הָיוּ
מִשְׁגִּיחִים עֲלֵיהֶם כָּלֵל, עַל אֲבִיוֹנִים כְּמוֹתָם.

שאלות לחידודא

בחן 38א:



מעשה ט' מחכם ותם (6)

- ☐ כי המלך מתראה רק למי שהוא תם.
- ו. מה ענה החכם לשליח מי מנהיג המדינה?
- ☐ המיניסטר.
- ☐ המלך.
- ☐ שבעים שרי יועצים.
- ז. מה אמר החכם עוד לחכם השני שליח המלך?
- ☐ בא ונסע ונלך בעולם.
- ☐ בא לאכול עוד סעודה.
- ☐ בא נלך אל התם ונוכיח לו שאין מלך.
- ח. מה קרה לחכמים אחרי שנסעו בעולם?
- ☐ התעשרו מאוד מאוד.
- ☐ הצליחו להוכיח לכולם שאין מלך בעולם.
- ☐ נעשו עניים הולכי רגל.
- ט. האם למדת את המעשה השבוע?
- ☐ רציתי
- ☐ פעם
- ☐ פעמים

- א. מה אמר החכם לשליח מהמלך מיד כשהגיע?
- ☐ בשמחה אני מיד יוצא למלך.
- ☐ תוכיח לי שהמלך ביקש שאני אגיע.
- ☐ המתן ולין פה ונדבר ונתיישב.
- ב. מה אמר החכם לשליח בסעודה שעשה בערב?
- ☐ מה זאת שהמלך ישלח עבור שפל כמוני.
- ☐ מה זאת שהמלך ישלח עבור חכם כמוני.
- ☐ מה זאת שהמלך ישלח עבור עשיר כמוני.
- ג. מה אתה לומד מהסיפור בינתיים?
- ☐ כשהמלך קורא, מיד מגיעים.
- ☐ כשהמלך קורא, מגיעים רק בישוב הדעת.
- ☐ כשהמלך קורא לא מגיעים (ח"ו).
- ד. מה אמר עוד החכם לחכם השני, שליח המלך?
- ☐ שלא המלך שלח אותי, רק אחד השרים.
- ☐ שאין מלך בעולם כלל.
- ☐ שהמלך לא מתכוון באמת לקרוא לו.
- ה. למה החכם שליח המלך לא ראה המלך מימיו?
- ☐ כי אין המלך מתראה רק בעתים רחוקות.
- ☐ כי הוא לא רואה טוב.

בעומק המעשה

באיזה מידה התנהג החכם בשביל להוכיח שאין מלך בעולם?

במה הוכחות הביא החכם שאין מלך בעולם (לפי דעתו המשובשת)?

תשובות על מעשה ט' מחכם ותם (5)

איזה ענין שמוזכר בחלק זה של המעשה, הזהיר רבינו ז"ל להתרחק מזה מאוד? איזה ענין שמוזכר בחלק זה של המעשה, הזהיר רבינו ז"ל להתרחק מזה מאוד? אע"פ ו' אע"פ ו'

דעם רבינ'ס
אעשיות

למען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמורים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה: בפקס - 1532-6519611 להודעות - 02-5345040 לקבלת הגליון באימייל - m025345040@gmail.com

